

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว
ของจังหวัดภูเก็ต*

THE ENHANCEMENT OF TOURISM COMPETITIVENESS
FOR PHUKET PROVINCE

เอกชัย ชำนินา

Ekachai Chamnina

ศรุดา สมpong

Saruda Sumpong

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University, Thailand

E-mail: ca-tea@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรค ที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหา และอุปสรรค ที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง และด้านการบริหารจัดการ ในปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือไม่มีการพัฒนา ไม่มีการส่งเสริม ไม่มีการสนับสนุน ไม่เพิ่มประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วน เช่น การพัฒนาโครงสร้าง สภาพแวดล้อม สถานที่บริการ หรือการขับเคลื่อนขบวนการ

* Received 3 June 2519; Revised 27 July 2519; Accepted 29 July 2519

การพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนนั้นต้องมีการช่วยเหลือ ในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น เอกชนและประชาชนให้มีการพัฒนาที่ต้องจัดการให้เกิด ‘ความสมดุล’ ที่สำคัญอยู่ 4 มิติ กล่าวคือ มิติเจ้าบ้าน/อุปทาน มิติผู้มาเยือน กลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และมิติด้านคุณภาพ การบริการ หากเราวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งถึงปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยว ของไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2) องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ปัญหาของการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตไม่ได้ อยู่ที่จำนวนของผู้มาเยือน (นักท่องเที่ยว) สังเกตได้จากจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ประเทศได้เผชิญกับวิกฤติต่าง ๆ มากมาย หากแต่ ปัญหาคือ การต้องพัฒนาคุณภาพของสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ตลอดเวลา ปัญหาสำคัญที่ถูกมองมาโดยตลอด และปัญหานี้เองส่งผลกระทบโดยตรงต่อการได้มาซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวอย่างมากมาย คือ การจัดการฐานทรัพยากรและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่ขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากอำนาจ ในการพัฒนา และจัดการ กระจายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ มากมาย อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลให้การจัดการอุปทาน ทางการท่องเที่ยวไร้ทิศทาง ไม่มีเอกภาพมากนัก และรวมไปถึงปัญหาจากองค์ประกอบหลักคือภัยธรรมชาติที่ไม่อาจจะห้ามได้ แต่ป้องกันได้ และเมื่อเกิดขึ้น และมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

3) แนวทางและกำหนดยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พบว่า หัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรม การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว กระแสการเติบโตของการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เช่น การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวทางกีฬา ทางน้ำ การท่องเที่ยวด้วยเรือสำราญ และเรือยอร์ช การท่องเที่ยวผจญภัย การท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ในการพัฒนาแนวทางในทุก ๆ ด้าน เพื่อรอรับการเข้ามาท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

คำสำคัญ : การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน, การท่องเที่ยว, จังหวัดภูเก็ต

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the problems and barriers that affect the enhancement of tourism competitiveness in Phuket. 2) to study the factors that have an impact on the enhancement of tourism competitiveness, and 3) to study the possibility to improve the tourism competitiveness. This is descriptive research gained data as qualitative research from In-depth Interview and have conversations with people.

The results indicated as following details;

1) the problems and barriers that have the effect of enhancement of tourism competitiveness in Phuket. There was an economy, society, stability, and management. the problems and barriers were no development, no impetus, no support, and no capability as it needs to develop in many ways for example the development environment, tourist service place and the sustainable tourism development that needs to get support from private organization and people (Public Management). The sustainable development has 4 important things were host, visitors, management organization in tourism, and as the problems have happened in the past until now.

2) the impact on the enhancement of tourism competitiveness. The problem is not the number of visitors but because of no development and keep in existence of tourist places. Moreover, resource management and products with no qualities. According to the authority uses the decentralized distribution system to many departments and natural disaster that cannot control.

3) The formulation of a strategy for the enhancement of tourism competitiveness in Phuket. The most important things to develop the tourism industry is building confidence, and tourism promotion organization as government policy for tourism such as health tourism, sports events, nautical

tourism (water tourism), adventure travel, art and culture travel; therefore, the sustainable tourism.

Keywords: Enhancement Competitiveness, tourism, phuket province

บทนำ

ทะเลสีครามของ “ไข่มุกอันดามัน” กำลังเผชิญกับมรสุมที่พัดเอาเมฆดำปกคลุมเกาะสวรรค์แห่งนี้ จนมองไม่เห็นทิศทางในอนาคต ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนกังวลและเริ่มระดมความคิดเห็นเร่งหาทางออก ทั้งสร้างภาพลักษณ์ใหม่ จัดระเบียบและหาจุดขายเพิ่มก่อนที่จะทั้งหมดจะสายเกินแก้ แต่หลายฝ่ายมองว่างานนี้ไม่ใช่ง่ายอย่างที่คิด หน่วยงานด้านธนบดีธนกิจ (private banking) ของธนาคารไทยพาณิชย์จัดระดมความคิดเห็นในหัวข้อ “Visioning Phuket in 2020” เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ให้ภูเก็ตสามารถแข่งขันในระดับสากล และก้าวสู่การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปลายปีนี้ ผู้ร่วมงานส่วนใหญ่เป็นลูกค้า private banking ของธนาคารฯ ที่ทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัด และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) หลายคนที่คลุกคลีในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมองว่า ที่ผ่านมาหลายหน่วยงานเปิดเวทีระดมความคิดเห็นหาแนวทางแก้ไขให้กับภูเก็ต แต่ผลสรุปก็ไม่เคยได้ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งหมดหายไปพร้อม ๆ กับงานนั้นจบลง เห็นได้ว่าเกาะเศรษฐกิจแห่งนี้ยังเผชิญกับปัญหาเดิม ๆ และปัญหาใหม่ที่เพิ่มมากขึ้นตามการเติบโตที่รวดเร็วของเมือง พร้อมกับผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งคาดว่า เม็ดเงินที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในภูเก็ตในปี 2557 น่าจะสูงถึงเกือบ 3 แสนล้านบาท

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่หารายได้จากการท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ ของประเทศ เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามติดอันดับโลกจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทย ที่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะมีทะเลล้อมรอบจังหวัดและหาดทรายที่สวยงามโดยมีสะพานเทพกระษัตรี (สะพานขาเข้า) สะพานสารสิน 2 หรือ สะพาน ท้าวศรีสุนทร (สะพานขาออก) ซึ่งทั้งสองสะพานเป็นทางสัญจรทางบกเชื่อมต่อกับจังหวัดพังงา มีท่าเรือหลายท่าเรือที่สามารถเดินทางไปจังหวัดรอบข้างได้ และมีสนามบินนานาชาติจังหวัดภูเก็ต สำหรับรับรอง การเดินทางทางอากาศด้วยสภาพพื้นที่เป็นเกาะและมีชายหาด มีน้ำทะเลที่สวยงาม ทำให้จังหวัดภูเก็ต

กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องมาเที่ยว ทำให้จังหวัดภูเก็ตติดอันดับโลกในเรื่องการท่องเที่ยวได้อย่างไม่ยากเย็นทั้งนี้จังหวัดภูเก็ตมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ หาดป่าตอง หาดราไวย์ หาดกะตะ หาดกะรน หาดกมลา แหลมพรหมเทพ วัดฉลอง ย่านเมืองเก่าที่ถนนถลางและมีอาหารพื้นเมือง อาหารทะเลที่สดใหม่ คอยรอให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งยังมีการให้บริการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ อีกมากมายด้วยความสวยงามของพื้นที่และอาหารที่อร่อย และการให้บริการราคาถูกเป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดอันดับต้น ๆ ที่หารายได้จากการท่องเที่ยวให้เข้าประเทศ

ขณะเดียวกันจังหวัดภูเก็ตก็มีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวและการเข้ามาของความเจริญในด้านต่าง ๆ ส่งผลกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่รวมทั้งด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองผู้คนที่หลั่งไหลเข้าเพื่อมาหาผลประโยชน์จากการทำธุรกิจและจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตเป็นเหตุให้จังหวัดภูเก็ตต้องปรับตัวให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศก็เกิดการเปลี่ยนแปลงรุนแรงอีกทั้งประเทศไทยที่อยู่ในการนำของรัฐบาล คสช. ก็กำลังพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ และยังคงเจอกับอุปสรรคและปัญหาอยู่อีกมาก เช่นการพัฒนาที่ไม่สมบูรณ์ ความไม่สอดคล้องของนโยบายความยั่งยืนของการเมืองที่ยังไม่เข้มแข็ง การกระจายรายได้ยังมีช่องว่างที่ห่างกันมากในชุมชนเมืองและต่างจังหวัด ความขัดแย้งในสังคมที่บ่มเพาะรอวันแตกประทุขึ้นมาอีกครั้ง และปัญหาด้านการศึกษา การจ้างงาน การบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งทั้งล้วนไปเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง ดังนั้นจะกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศและจังหวัดภูเก็ต โดยสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศสัดส่วนประมาณร้อยละ 5 ของ GDP และร้อยละ 38 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภูเก็ต ในปี 2560 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561)

นอกจากนี้ ยังเป็นแรงกระตุ้นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่รากหญ้า และส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ ดังนั้นจึงนับว่าเป็นความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภูเก็ต ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญระดับโลก เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวภูเก็ตที่มี

ความยั่งยืน และสามารถก้าวทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (ธนภฤต สังข์เฉย, 2550) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของ จังหวัดภูเก็ตเพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของ จังหวัดแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย อาทิ โรงแรมและ ที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหารร้านจำหน่ายของที่ระลึก และการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งในแต่ ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าจังหวัดในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายล้านบาท รวมทั้งสร้าง กระแสเงินหมุนเวียนภายในจังหวัด ปัจจุบันการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวมีมากขึ้นในทุกมุมทุก จังหวัดทั่วประเทศ การเพิ่มขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวก็เป็นสิ่งจำเป็นในการดึงดูด นักท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ทำให้จังหวัดภูเก็ตเป็นที่รู้จักของคนทั่วประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยว หลังไหลมาเทมาเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของจังหวัด ภูเก็ต ทั้งในส่วนของการลงทุนภาคเอกชน และจำนวนนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางเข้ามายัง จังหวัดภูเก็ตอย่างต่อเนื่องทุกปี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายประชากรเข้ามาทำงานในจังหวัดภูเก็ต (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้าน สังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นั้นคือปัญหาและอุปสรรคที่ต้องมีการแก้ไข

ซึ่งในปัจจุบันปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปรับโครงสร้างเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันระยะยาวมีประสิทธิภาพต่ำ โดยเฉพาะปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรมและ วิถีชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่ยังมี คุณภาพไม่ดีพอ ซึ่งการเสริมสร้างให้ปัจจัยเหล่านี้ให้มีคุณภาพและเพียงพอ เป็นเรื่องที่มี ความสำคัญและต้องทำให้เกิดขึ้นให้ได้ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ทำให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การสร้างเสถียรภาพของการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตและความเชื่อมั่นในการมาท่องเที่ยว ในจังหวัดภูเก็ตนั้น โดยรวมอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาด้านการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต จึงจำเป็นต้องพัฒนาไปอีกมากมายเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะการพัฒนาในด้านของโครงสร้าง พื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับกับนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลมาในจังหวัด ภูเก็ตเพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตให้เกิดความยั่งยืน มั่นคง ควบคู่กับการพัฒนาสินค้า บริการและเพื่อให้เกิดปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว และเป็น

การสร้างเชื่อมั่นในการมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยรวม และการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ตในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ให้เข้มแข็ง (ธนกฤต สังข์เฉย, 2550)

ดังนั้น ในฐานะนักรัฐประศาสนศาสตร์ และอยู่ในยุคของการปฏิรูปประเทศ ซึ่งสถานการณ์มีความซับซ้อน ผันผวน มีการเปลี่ยนแปลงประเทศในเรื่องต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ของแต่ละประเทศในโลก ที่ทวีความรุนแรงขึ้น ประเทศไทยต้องเผชิญความท้าทายและการพัฒนาครั้งใหญ่ โดยควรนำเอาทรัพยากรพื้นฐานของชาติที่มีอยู่ในประเทศ นำมาปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้น ด้วยความจำเป็นดังที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะศึกษาให้ทราบถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้ได้มา ซึ่งความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต และให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม เกิดการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้เป็นแนวทางเพื่อรัฐจะได้นำไปใช้ประโยชน์ให้มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรค ที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะดำเนินการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงความคิดเห็น ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยการบันทึกเสียงและจด

บันทึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อให้ผู้วิจัยปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคน ตามแต่สภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน และมีความหลากหลาย และข้อเท็จจริง มีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยสามารถ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยดังนี้ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารส่วนนโยบายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ท่าน 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารส่วนปฏิบัติการ จำนวน 10 ท่าน และในกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) กับกลุ่มผู้นำชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนจากอำเภอเมือง, อำเภอเกาะกูด, อำเภอถลาง จำนวน 9 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์ (interview) การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์เอง เพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียดตรงกับวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์จะไม่กำหนดรูปแบบมาตรฐาน (unstructured interview) ไม่มีการกำหนดข้อคำถามอย่างตายตัว แต่จะกำหนดไว้เพียงกรอบหรือประเด็นคำถาม และไม่เรียงลำดับ

2. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ในกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยใช้กระบวนการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อ ทางเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ต้องการและจัดทำข้อมูลใหม่ให้ครอบคลุมกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การวิจัยครั้งนี้จะกำหนดประเด็น และข้อคำถาม เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่มของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกกลุ่ม ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มเข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเก็บให้เป็นระบบระเบียบให้ความหมายกับข้อมูล จัดหมวดหมู่ความหมายของข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปรวบรวมความหมาย ที่ได้จากการสังเกต การจดบันทึก และการถอดเทปการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของ Michael Quinn Patton (Patton, 1990) ซึ่งมีลำดับดังต่อไปนี้

1. การใช้เทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) เพื่อให้ได้ความเที่ยงตรงในการบรรยายความ

2. การตีความ ใช้ทั้งวิธีการยกคำพูดโดยตรง (Direct Quote) และการยืนยันจากผู้ให้ข้อมูล (Participant Feedback) เพื่อให้ได้ความได้ตรงตามที่ถูกสอบถามให้ข้อมูลมา

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เพื่อพิจารณาว่าข้อค้นพบมีความสอดคล้องต้องกันกับข้อมูลจริงหรือไม่ เพียงใด

เมื่อผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคดังกล่าวข้างต้นในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งผลการสัมภาษณ์ และผลของการสนทนากลุ่ม จากนั้นจึงตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive)

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมโดยการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย และมีจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวโดดเด่นระดับโลก แต่ยังขาดส่งเสริมที่เหมาะสมจากภาครัฐ ดังนั้นการวางแผนการทำงานจากพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ และการร่วมกันจากทุกฝ่าย ช่วยกันเสนอข้อคิด ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน อย่างสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในชาติระยะยาว โดยจะศึกษาถึงทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อแก้ไข ปัญหา และเพิ่มขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พร้อมทั้งนำเสนอผลการศึกษา

และข้อเสนอแนะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์

ด้านที่ 2 ขอบเขตการวิจัยด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key information) ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยกำหนดแบบเฉพาะเจาะจงให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยสามารถแบ่งได้ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารส่วนนโยบายที่เกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารส่วนปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วยกลุ่มผู้นำชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนจากชุมชนต่าง ๆ

ด้านที่ 3 ขอบเขตการวิจัยด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเฉพาะพื้นที่จังหวัดภูเก็ตขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลหัวข้อ “การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลภาคสนามอย่างละเอียด

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ได้ผลจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต

ปัญหาที่เกิดจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของจังหวัดภูเก็ต ทั้งในส่วนของการลงทุนภาคเอกชนในการพัฒนา อสังหาริมทรัพย์และจำนวนนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางเข้ามาจังหวัดภูเก็ตอย่างต่อเนื่องทุกปี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายประชากรเข้ามาทำงานในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งได้นำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ มาสู่จังหวัดภูเก็ต ทั้งด้านสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปในแต่ละด้านดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ การไม่พัฒนาไม่เพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคม โดยเฉพาะในเส้นทางหลักและรองและปรับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้มีมาตรฐานเพียงพอต่อความต้องการ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง

ทะเลระดับโลก และลดการสูญเสีย ทางเศรษฐกิจ อีกทั้งการไม่พัฒนา ไม่เพิ่มประสิทธิภาพพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกและรองรับ การขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับ จำนวนนักท่องเที่ยว

ด้านสังคม การไม่ส่งเสริมความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการพัฒนา รวมทั้งการกำหนด มาตรการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (ชายหาด/ทะเล) ซึ่งเป็นสินค้าหลักของจังหวัดให้คงสภาพความสมบูรณ์ตาม ธรรมชาติอย่างยั่งยืนการไม่สนับสนุน ทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการนำระเบียบข้อกฎหมายมาบังคับใช้อย่างเข้มงวดในการบริหารจัดการ เพื่อให้ ประชาชน ได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสม

ด้านความมั่นคง การไม่สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน อาสาสมัคร ชุมชนและ ภาคประชาชนในการป้องกันสาธารณภัย ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เป็นเครือข่ายการบริหารจัดการ สาธารณภัยในทุกขั้นตอน การไม่สนับสนุนกระบวนการชุมชน เข้มแข็ง ภาคเอกชนผู้ประกอบการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว

ด้านการบริหารจัดการ การไม่ส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา ของจังหวัด โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนการไม่สนับสนุนส่งเสริมให้มีการ ปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อกฎหมายให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานในพื้นที่ เพื่อให้จังหวัดมี ความคล่องตัว เกิดเอกภาพ สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนา ได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อที่จะ ส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชน ในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวดั้งเดิมพร้อมผสมผสานวิถีชีวิต ในสภาพเดิมของคนภูเก็ต โดยนำศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้าไปเป็นตัวกระตุ้น อีกทั้งการเพิ่ม ความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยว เพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่ง ใหม่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์ การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งยังควรเพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

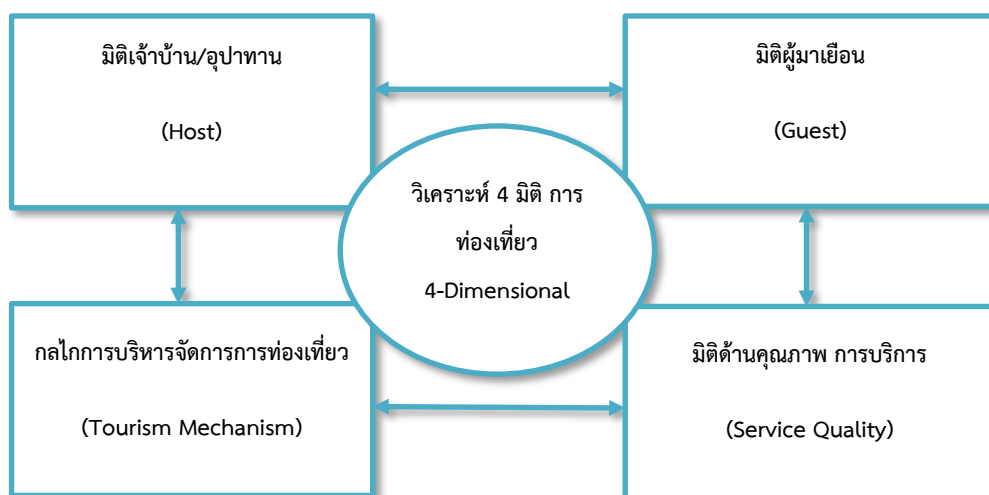

2. องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต นั้น มีมานานสะสมปัญหามานานหลายปี โดยมีในหลาย ๆ ด้านทั้งด้านโครงสร้าง สถานที่ การบริการ และภัยธรรมชาติ และเมื่อวันอาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม 2547 โดยนับตั้งแต่เกิดเหตุแผ่นดินไหวในมหาสมุทรอินเดีย เป็นแผ่นดินไหวใต้ทะเล ศูนย์กลางอยู่ลึกลงไปมหาสมุทรอินเดีย ใกล้ด้านตะวันตกของตอนเหนือเกาะมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย แรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว ทำให้เกิดความเสียหายบนเกาะสุมาตรา และยังรับรู้ได้ในภาคใต้ของประเทศไทย นับเป็นหนึ่งในภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ ประเทศที่ได้รับความเสียหายมากที่สุดได้แก่ อินโดนีเซีย, ศรีลังกา, อินเดีย และไทย เหตุการณ์สึนามิ (Tsunami) เฉพาะในไทยที่ ภูเก็ต, พังงา, ระนอง, กระบี่, ตรัง และสตูล ทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 5,400 คน บาดเจ็บกว่า 8,000 คน และสูญหายอีกมากมาย บ้านเรือนประชาชน รีสอร์ท และโรงแรม ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ อาทิ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ถนน มูลค่าความเสียหายกว่า 1,000 ล้านบาท มหันตภัยครั้งนี้ก็ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความหวาดกลัว มีการยกเลิกกรุ๊ปทัวร์ที่ จองไว้เป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันลูกค้าที่จะจองเข้ามาใหม่ก็ไม่มี ในเดือนมกราคม 2005 อัตราการเข้าพักของโรงแรมใน 6 จังหวัดที่ประสบภัยเหลือเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กำลังใช้ความพยายามร่วมกันอยู่เพื่อพายุสถานการณ์ไว้ ก็คือ การจัดแพ็คเกจท่องเที่ยวราคาถูกเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นโครงการตามแนวคิดช่วยอันดามัน เทียวอันดามัน เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ลงไปเยือนพื้นที่ประสบภัย แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปกว่า 10 ปี การฟื้นฟูของเศรษฐกิจของประเทศ ก็ส่งผลให้การท่องเที่ยว มีทิศทางที่มีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสามารถดูได้จากการที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ เข้ามายังจังหวัดภูเก็ตปีละหลายล้านคน แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคหลายประเด็น ที่ได้มีการแก้ไขเพื่อให้พัฒนาต่อไป และก็มีปัญหาบางประเด็นที่ยังไม่ได้แก้ไขหรือยังไม่สามารถแก้ไขได้ รวมทั้งยังมีปัญหาบางประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่เรื่อยมา และก็มีมีการแก้ไขพัฒนาไปตามสถานการณ์โดยตลอด ในจังหวัดภูเก็ต ก็ได้รับผลกระทบจากองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขีดจำกัดในการท่องเที่ยว ในการแก้ปัญหา พบว่า การแก้ไขปัญหาจราจรของจังหวัดและสามารถใช้เป็นเส้นทางหลบภัยสึนามิ และจังหวัดจึงขอรับการสนับสนุนผลักดันให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการ

วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและอื่น ๆ โดยเร่งการผ่อนผันใช้พื้นที่บริเวณก่อสร้างโครงข่ายเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยว (สายคลอง-ป่าตอง) จังหวัดภูเก็ต และให้กรมป่าไม้อนุมัติให้ใช้พื้นที่ต่อไป จังหวัดขอสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างโครงข่ายเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยว

3. แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตพบว่า การท่องเที่ยวหนักท่องเที่ยวก็เป็นส่วนนักท่องเที่ยว ในส่วนเอกชนก็ทำโรงแรมเกี่ยวกับท่องเที่ยวทำไปในภาพกว้าง ๆ ของจังหวัดที่นี้มาในส่วนของเทศบาลนครภูเก็ตเรื่องของวัฒนธรรมวิถีชีวิต เราพยายามที่จะอนุรักษ์และคงไว้ คือการหารายได้จากการท่องเที่ยว เรื่องประเพณีวัฒนธรรม เรายังอนุรักษ์ไว้อยู่ เช่น การรื้อฟื้นประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นสี่เรื่องใหญ่ ๆ ที่พยายามทำให้ดีที่สุด ส่งเสริมเรื่องการตกแต่งเมือง ทำเรื่องราวของกินดื่ม เช่น มีหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งแต่ละโรงเรียนได้เรียนเรื่องประเพณี วัฒนธรรมอาหารภาษาการแต่งกายเราก็มีตริงนี้ เพราะฉะนั้นทางเทศบาลนครภูเก็ตเองก็เน้นในจุดนี้ ก็ใส่ชุดย่าหยาไปฉลองงานมันรู้สึกว่าเป็นชุดที่ทันสมัยก็จะรู้สึก ว่า วัฒนธรรมก็จะไม่จางหายไป และในการการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน เนื่องจากมีปัญหาเกิดขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และในส่วนของภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น ต้องมีการแนวทางพัฒนาและฟื้นฟู เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามา รวมถึงการพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว คือ ในด้านของสิ่งอุปโภค บริโภค ที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้าน ต้องการพัฒนารองรับ รวมถึงการสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว ต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องของ ด้านความปลอดภัย ให้เป็นเรื่องที่สำคัญ มาภูเก็ตแล้วต้องได้รับความปลอดภัย ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว การให้เกียรตินักท่องเที่ยว เป็นเจ้าบ้านที่ดี ทรนงค์นักท่องเที่ยวได้มีการใช้ชีวิตร่วมกันกับคนในพื้นที่ และสร้างการท่องเที่ยวในจังหวัดให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างโมเดล 4 มิติ การท่องเที่ยว ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 4 มิติ การท่องเที่ยว 4-Dimensional Tourism

อภิปรายผล

1. ปัญหา และอุปสรรค ที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต การไม่พัฒนาไม่เพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคม โดยเฉพาะในเส้นทางหลักและรองและปรับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้มีมาตรฐานเพียงพอต่อความต้องการ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก และลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ อีกทั้งการไม่พัฒนา ไม่เพิ่มประสิทธิภาพพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกและรองรับการขยายตัวทางด้านการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นในแต่ละปีสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณณรัตน์ มณีบุตร ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยว ในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และทัศนคติหรือความคิดเห็นในด้านการท่องเที่ยวจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงอายุระหว่าง 25 - 34 ปี สถานภาพโสด มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงาน ลูกจ้างบริษัทเอกชน มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตเป็นครั้งแรก และมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง เพื่อท่องเที่ยว พักผ่อน ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตจากการบอกเล่าปากต่อปาก ส่วนใหญ่ไม่มีการตั้งงบประมาณสำหรับการท่องเที่ยวไว้ เป็นการเดินทางร่วมกับเพื่อน

ใช้รถส่วนตัวในการเดินทางเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต โดยมีสถานที่พักแรม คือ โรงแรม บังกะโล รีสอร์ท มีระยะเวลาในการพำนักระยะ 1 - 3 วัน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยววันน้อยกว่า 1,500 บาท:คน:วัน นักท่องเที่ยวมีแบบแผนการจ่ายเงินโดยเลือกซื้อสินค้าบริโภคเป็นส่วนใหญ่ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตที่นักท่องเที่ยวนิยมไปคือ แหลมพรหมเทพ สำหรับสิ่งที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประทับใจในจังหวัดภูเก็ต คือ สภาพแวดล้อมและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตนั้นพบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยที่แพง สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่คือ ค่าใช้จ่ายสูง และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความต้องการที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตอีกครั้ง ในส่วนของการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย (บุญนรัตน์ มณีบุตร, 2547)และความคิดเห็นว่าการเปิดเสรีทางการค้ากับต่างประเทศก่อให้เกิดการลงทุนและขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศให้ความสนใจและนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต และรัฐบาล มีนโยบายส่งเสริมให้จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมระดับนานาชาติ อุปสรรคต่อการพัฒนาของจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐอย่างจริงจัง ได้แก่ การก่อสร้างร้านค้า ความขัดแย้งระหว่างประเทศ และขาดความต่อเนื่องของนโยบายรัฐบาล

2. องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ถูกทำลายมากขึ้นจากการท่องเที่ยว มีความเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทางทะเลที่ยังไม่สอดคล้องกับการรักษาสมดุลในการพัฒนาเนื่องจากภัยธรรมชาติเราไม่สามารถกำหนดได้ แต่สามารถป้องกันได้ เช่น สึนามิ น้ำท่วม ดินถล่ม เป็นต้น ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีขยะสะสมรอการบริหารจัดการเป็นจำนวนมาก ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะอย่างเป็นระบบ ขาดพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะ บุคลากรด้านการบริการและการประกอบอาชีพในขั้นต้นยังขาดการพัฒนาทักษะฝีมือที่ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มผลิตภาพและยกระดับการ ให้บริการที่ดีและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติสอดคล้องกับงานวิจัยของลลิตา ขุนทอง ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบริการทางการแพทย์ในจังหวัดภูเก็ต การตอบรับและเอาใจใส่ต่อกฎเกณฑ์และต่อสังคม การพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ กระบวนการในการบริหารลูกค้าและการให้บริการที่โดดเด่น การใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการให้บริการ และการบริหารจัดการ และยุทธศาสตร์การเรียนรู้และเติบโตของโรงพยาบาล กลยุทธ์ได้แก่ การบริหารทุนทางทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างเหมาะสม การบริหารทุนทางด้านข่าวสาร และการบริหารทุนด้านการจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ (ลลิตา ขุนทอง, 2550)

3. แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต การบริหารจัดการ แนวทางในการเพิ่มขีดจำกัดด้านการท่องเที่ยว ควรเพิ่มในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การติดตั้ง CCTV มีการบริหารจัดการน้ำโดยการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองกระทะ และโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบางวาด เพื่อกักเก็บน้ำให้ได้มากขึ้น และการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย การซ่อมแซมโรงเตาเผาขยะ การจัดซื้อรถเพื่อเก็บขยะติดเชื้อ และการขยายสนามบินเพื่อรองรับเที่ยวบินให้ได้มากขึ้น การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมทั้งระยะสั้นและระยะยาว การช่วยกันฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาเรื่องสถานที่บริการให้กับนักท่องเที่ยว และการสร้างความเชื่อมั่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่พร้อมสำหรับการต้อนรับที่สมบูรณ์ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร ยิ้มศิริ ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต และพื้นที่เกี่ยวเนื่อง พบว่า ภูเก็ตมีจุดขายหลักทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากภายนอกประเทศและภายในประเทศ เป้าหมายหลักในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการพักผ่อน และสนุกสนานกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตและพื้นที่เกี่ยวเนื่องยังไม่ได้มีการพัฒนาให้เท่ากับมาตรฐานที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นได้ดังนั้น เป้าหมายหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตและพื้นที่เกี่ยวเนื่องจะต้องทำอย่างเร่งด่วน และอยู่บนฐานการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในแหล่งพื้นที่การท่องเที่ยว การทำนุบำรุงของธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งมาตรฐานความปลอดภัย และความสะอาด ในขณะเดียวกัน ความคิดของการอนุรักษ์จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อจะสร้างความประทับใจที่ดีสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งนอกประเทศและในประเทศ โดยคาดหวังที่จะให้พื้นที่เทศบาลเมืองภูเก็ตและพื้นที่เกี่ยวเนื่องเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวในอนาคตอันใกล้ (ศศิธร ยิ้มศิริ, 2546)

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย เรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดภูเก็ตนั้น ก็เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวก ในการเดินทางของคนในจังหวัดและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด และเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี และประโยชน์สุขของสังคมตามนโยบายของภาครัฐ แต่ก็ต้องตระหนักว่าในการพัฒนา ก็ยังจำเป็นต้องบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมดั้งเดิมของภูเก็ตให้คงอยู่โดยไม่เสียหาย เพราะทรัพยากรธรรมชาติของภูเก็ตถือเป็นทรัพย์สินที่ประเมินค่าไม่ได้ เราใช้ประโยชน์มามากมายแต่กลับไม่ได้ดูแลเอาใจใส่อย่างที่ควรจะเป็น ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่จะต้องให้จังหวัดภูเก็ต มีการเดินทางในจังหวัดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ควรมีรถไฟเชื่อมต่อกับระบบขนส่งมวลชนอื่น ๆ ไม่ใช่ปล่อยให้จังหวัดภูเก็ตประสบปัญหาอย่างที่พบเจอในปัจจุบัน เพราะนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชื่นชมกับธรรมชาติของภูเก็ต คงไม่มีใครที่จะชอบการเดินทางที่หนาแน่น รถติด เบียดเสียดกันในสนามบิน แย่งกันกิน แย่งกันใช้ การมาท่องเที่ยวเมืองท่องเที่ยวระดับโลกอย่างภูเก็ต ถึงเวลาที่ต้องต้องแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของจังหวัดที่แท้จริง โดยต้องให้รัฐบาลเข้ามาดูแล ใส่ใจอย่างจริงจัง ตอบแทน คนภูเก็ตที่ทำงานหารายได้จากการท่องเที่ยวอันดี ๆ ของประเทศ ดังนั้นการเพิ่มขีดความสามารถโครงสร้างพื้นฐานเดิม และการเพิ่มเติมในการลงทุนโครงการใหม่ ๆ ให้ใช้งานได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด กับจังหวัดท่องเที่ยวระดับโลก ที่รัฐบาลต้องเข้ามาเร่งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดภูเก็ตอย่างเป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะงานวิจัยเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ดังนี้

1. ปัจจัยที่สำคัญที่ต้องทำให้มีหรือเกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ หรือคือการให้หลักการ แนวทาง หรือวิธีการที่องค์กรจะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ได้ แต่องค์กรจะมีปัจจัยสู่ความสำเร็จเป็นเป้าหมายหลัก ที่เป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานทุกระดับ ให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กรรู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง

เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรตอบสนองวิสัยทัศน์ หากปราศจากปัจจัยสู่ความสำเร็จแล้ว วิสัยทัศน์ขององค์กรจะไม่ได้รับการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ปัจจัยสู่ความสำเร็จเป็นเสมือนเครื่องมือ หรือวิธีการฝึกการแยกแยะและวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่จะเร่งดำเนินการให้ดีที่สุด เพื่อการบรรลุเป้าหมายการประกอบกิจการที่เหนือกว่าในกลุ่มอุตสาหกรรม นั้น ๆ

2. ปัญหาที่สำคัญทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีหลายเรื่องและหลายประเด็น ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในปัจจุบันของด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งมีความสำคัญ จำเป็น เร่งด่วน หรือเป็นหัวข้อที่ให้ความสำคัญในการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องวางแผนทางป้องกัน แก้ไข และมีแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเป็นประโยชน์สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดได้ต่อไป

3. การสร้างจังหวัดอัจฉริยะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติในหลายด้าน ได้แก่ ประชาชนจะได้รับการบริการจากภาครัฐได้สะดวกรวดเร็วขึ้นรัฐสามารถใช้ข้อมูลในการวางแผนงานด้านการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐใช้ข้อมูลในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพตรงต่อความต้องการ และประชาชนสามารถใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ในการติดต่อสื่อสารหรือการขอรับบริการจากภาครัฐได้อย่างกว้างขวาง สามารถเชื่อมโยง 5 ภาคส่วนสำคัญได้แก่ ส่วนท้องถิ่นและชุมชน หน่วยงานส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค หน่วยงานราชการส่วนกลางและภาคเอกชนเข้าด้วยกัน เมื่อทุกภาคส่วนทำงานเชื่อมโยงกันจนเป็นระบบ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ การประสานงาน และการสั่งการให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ช่วยลดระยะเวลาและรายจ่าย ซึ่งเป็นผลดีทั้งรัฐ เอกชนและประชาชน ซึ่งผลที่ได้รับคือการพัฒนาและศักยภาพที่ก้าวกระโดดของจังหวัดและประเทศชาติ

4. การพัฒนาการจัดเก็บข้อมูล มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการเพื่อให้สามารถจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลประเพณีพื้นบ้าน อาหารพื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นบ้าน ดั้งเดิมหรือข้อมูลสำคัญ ๆ อย่างอื่น รวมถึงสถิติต่าง ๆ ที่มีอย่างมีประสิทธิภาพสูงที่สุด ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และควรให้ความรู้ทางด้านกระบวนการและขั้นตอนในการจัดเก็บข้อมูล และด้วยลักษณะของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินงานให้

สอดคล้องกับปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้น ดังนั้นเพื่อให้จังหวัดสามารถปรับแนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงควรที่จะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบันให้มากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลในเรื่องของจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้ หรืออัตราการเข้าพัก เป็นต้น เนื่องจากปัจจุบัน การเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้ มักจะช้ากว่าปัจจุบันประมาณ 6 เดือนเป็นอย่างน้อย ซึ่งตามหลักแล้วผู้บริหารในทุกภาคส่วนควรจะต้องมีข้อมูลที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ ในการประเมินร่วมกับข้อมูลด้านสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น และสามารถตัดสินใจดำเนินการในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านก็ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเรื่องดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเพิ่มเติมด้านแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ปลุกจิตสำนึกประชาชน การร่วมอนุรักษ์ เพื่อให้ชนรุ่นหลังรับมรดกทางวัฒนธรรม โดยการฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมที่จะสูญหาย การสร้างปราชญ์ชุมชน
2. ศึกษาเชิงนโยบาย ในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของจังหวัดภูเก็ต เพื่อนำไปพัฒนา บำรุงรักษา แหล่งท่องเที่ยว เพราะการรักษาดูแลธรรมชาติ โดยเฉพาะทางทะเลต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดูแล
3. ศึกษาการส่งเสริมการพัฒนาบุคคลด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งผสมผสานกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการบริหารงานด้านความปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2560 (Tourism Statistics 2017). เรียกใช้เมื่อ 5 กรกฎาคม 2561 จาก https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=414&filename=index

- ธนภุต สังข์เฉย. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปุ่นรัตน์ มณีบุตร. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย. ใน วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลลิตา ขุนทอง. (2550). แนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบริการทางการแพทย์ในจังหวัดภูเก็ต. ใน ปริญญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิธร ยิ้มศิริ. (2546). การพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). สามะโนประชากรและเคหะ ปี พ.ศ. 2561. เรียกใช้เมื่อ 5 กรกฎาคม 2561 จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>
- Patton. (1990). Qualitative data analysis 2nd ed. Thousand Oaks: SAGE Publications.